

Komunikat prasowy

Luksemburg, 1 czerwca 2022 r.

Unijne wsparcie praktycznie nie zwiększyło konkurencyjności małych firm

Małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) są filarami unijnej gospodarki. UE podjęła działania, by zwiększyć konkurencyjność tych firm, ale nie przyniosły one wymiernych korzyści – wynika ze sprawozdania specjalnego opublikowanego dzisiaj przez Europejski Trybunał Obrachunkowy. Unijne wsparcie zachęciło MŚP do prowadzenia inwestycji, ale jego skuteczność i wpływ na konkurencyjność były tak niewielkie, że ostatecznie większość MŚP, które otrzymały pieniądze, nie odniosło żadnych istotnych korzyści. Kontrolerzy wzywają Komisję Europejską i państwa członkowskie, by lepiej wykorzystały unijne finansowanie do skutecznego wspierania MŚP.

MŚP stanowią trzon unijnej gospodarki – zatrudniają niemal dwie trzecie (63%) ludności aktywnej zawodowo w UE i wytwarzają połowę (52%) wartości dodanej w Unii. Niekiedy trudno im jednak konkurować na rynku z większymi przedsiębiorstwami. UE wspiera MŚP na wiele sposobów, w tym za pośrednictwem Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR). W okresie 2014–2020 z programów finansowanych z EFRR przydzielono ponad 40 mld euro na poprawę konkurencyjności MŚP, a w związku z pandemią COVID-19 zostały im udostępnione dodatkowe środki. Unijni kontrolerzy stwierdzili jednak, że wszystkie te działania nie zwiększyły istotnie konkurencyjności przedsiębiorstw.

– MŚP stanowią fundament unijnej gospodarki i dlatego zasługują na wsparcie, czy to na etapie rozpoczynania działalności, czy też kiedy ją rozszerzają – podkreślił Pietro Russo, członek Trybunału odpowiedzialny za tę kontrolę. Dodał jednak, że w ostatnich latach wsparcie z EFRR nie wpłynęło w zauważalny sposób na ogólną konkurencyjność MŚP, co stawia pod znakiem zapytania użyteczność działań UE w tej dziedzinie.

W UE działa ponad 20 mln MŚP. Do końca 2019 r. bezpośrednio wsparcie z EFRR miało otrzymać 800 000 spośród nich. Przepisy rozporządzenia w sprawie EFRR nie wymagają jednak od państw członkowskich, by opracowały strategie najskuteczniejszego zwiększenia konkurencyjności MŚP w danym kraju. W rezultacie trudno jest dopilnować, by unijne finansowanie trafiało do tych przedsiębiorstw i obszarów działalności, których możliwości rozwoju są największe. Średnio w ramach programów EFRR każde MŚP będące beneficjentem otrzymało 42 000 euro, lecz między poszczególnymi państwami członkowskimi występowały istotne różnice – od około 392 000 euro w przeliczeniu na jeden projekt w Austrii do mniej niż 1 000 euro w Irlandii. Kontrolerzy ostrzegają, że rozdzielanie dostępnych pieniędzy między dużą liczbę MŚP wiąże się

Niniejszy komunikat prasowy stanowi streszczenie sprawozdania specjalnego przyjętego przez Europejski Trybunał Obrachunkowy. Pełny tekst sprawozdania dostępny jest na stronie eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

z problemami – niewielka skala projektów może sprawić, że nie uda się osiągnąć masy krytycznej koniecznej, by rzeczywiście zwiększyć konkurencyjność MŚP.

W praktyce zdecydowaną większość środków z EFRR przeznaczono na wsparcie jednostkowych projektów w pojedynczych MŚP. Kontrola wykazała jednak, że takie projekty przyniosły jedynie niewielkie korzyści ogółowi gospodarki, co osłabia ogólne oddziaływanie finansowania unijnego. Kontrolerzy odnotowali nawet przypadki, gdy wsparcie z EFRR wpłynęło niekorzystnie na perspektywy gospodarcze innych MŚP działających na tych samych rynkach co beneficjenci, lecz nieotrzymujących pomocy. Zauważyli również, że projekty dotyczyły zazwyczaj jednej określonej kwestii wpływającej na konkurencyjność, a nie starano się, by zagwarantować ogólną skuteczność projektu lub zaspokoić potrzeby przedsiębiorstwa w szerszym ujęciu (np. rozwiązać trudności ze znajdowaniem wykwalifikowanych pracowników lub radzeniem sobie z przeszkodami regulacyjnymi i obciążeniem administracyjnym). W rezultacie niektóre MŚP otrzymały znaczne kwoty pomocy, a mimo to nie poprawiły swojej ogólnej konkurencyjności.

Na skuteczność unijnego wsparcia niekorzystnie wpłynęły również inne elementy. Przykładowo przy wyborze projektów nie stosowano wystarczająco ambitnych kryteriów, pomyślanych tak, żeby przyznać finansowanie najlepszym spośród proponowanych projektów. Przeciwnie, większość wniosków, która uzyskała minimalną liczbę punktów, została zakwalifikowana do finansowania bez dalszego porównywania złożonych propozycji. Ponadto przy wyborze projektów nie wzięto pod uwagę czynników takich jak trwały wzrost konkurencyjności lub ekspansja rynkowa, natomiast innowacyjność oraz działalność badawczo-rozwojowa jedynie w niewielkim stopniu wpłynęły na decyzje o finansowaniu. W rezultacie unijne pieniądze nie trafiały w pierwszej kolejności do MŚP o największym potencjale.

Kontrolerzy stawiają również pytania o wartość dodaną finansowania unijnego. Zauważyli bowiem, że większość MŚP zrealizowałaby podobne inwestycje także w sytuacji, gdyby nie przyznano im wsparcia publicznego. Na to ryzyko – że unijne finansowanie nie zmienia istotnie decyzji beneficjentów o przeprowadzeniu inwestycji – Trybunał Obrachunkowy zwracał już wielokrotnie uwagę.

Informacje ogólne

W UE przyjmuje się, że MŚP to przedsiębiorstwa zatrudniające mniej niż 250 pracowników i wykazujące roczny obrót nieprzekraczający 50 mln euro lub roczny bilans nieprzekraczający 43 mln euro. Europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjne (fundusze ESI), a w szczególności Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), są jednymi z największych programów unijnych zapewniających wsparcie finansowe na rzecz MŚP. W okresie 2014–2020 z programów finansowanych z EFRR na działania dotyczące MŚP przydzielono 54,4 mld euro w ramach szczegółowych priorytetów zwanych celami tematycznymi (CT). Większość celów tematycznych realizowanych w EFRR może przyczynić się bezpośrednio lub pośrednio do zwiększenia konkurencyjności MŚP. Cel 3 – „Wzmocnienie konkurencyjności MŚP” – jest drugim co do wielkości celem tematycznym, jeśli chodzi o kwotę środków EFRR. Przyznano na jego rzecz 40,3 mld euro z ogólnej puli 201,5 mld euro środków EFRR przewidzianych w budżecie UE (zgodnie ze stanem na czerwiec 2021 r.). Trzy czwarte (75%) finansowania z EFRR na rzecz MŚP ma formę wsparcia bezpośredniego.

Sprawozdanie specjalne 08/2022 pt. „Wsparcie z EFRR na rzecz konkurencyjności MŚP – uchybienia w koncepcji osłabiły skuteczność finansowania” jest dostępne na stronie internetowej Trybunału (eca.europa.eu).

W maju tego roku Trybunał opublikował również [sprawozdanie specjalne na temat unijnych programów ułatwiających MŚP wejście na rynki międzynarodowe](#).

Trybunał przedstawia swoje sprawozdania specjalne Parlamentowi Europejskiemu i Radzie UE, a także innym zainteresowanym stronom, w tym parlamentom narodowym, podmiotom związanym z danym sektorem i przedstawicielom społeczeństwa obywatelskiego. Zdecydowana większość zaleceń formułowanych w tych sprawozdaniach jest wprowadzana w życie.

Kontakt dla prasy

Biuro prasowe Trybunału – e-mail: press@eca.europa.eu

- Vincent Bourgeois – e-mail: vincent.bourgeois@eca.europa.eu – tel. kom.: (+352) 691 551 502
- Damijan Fišer – e-mail: damijan.fiser@eca.europa.eu – tel. kom.: (+352) 621 552 224
- Claudia Spiti – e-mail: claudia.spiti@eca.europa.eu – tel. kom.: (+352) 691 553 547